

HILKENSBERGWEG (ONG.)

Ecologie

Rapportage quickscan Wet natuurbescherming

Hilkensbergweg (ong.) te Broekhuizen

Opdrachtgever	Voedselbos Hilkensberg Hilkensbergweg 1 5872 CH Broekhuizen
Rapportnummer	17285.002
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	23 november 2021
Vestiging	Limburg Rijksweg Noord 39 6071 KS Swalmen 088 - 5001600 swalmen@econsultancy.nl
Opsteller	Mevrouw E. Schreurs, MSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	De heer ing. M.H.M. Gijsbers
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy aanvaardt op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	6
	4.1 Zorgplicht	6
	4.2 Soortenbescherming	6
	4.3 Gebiedenbescherming	7
	4.4 Houtopstanden	8
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	9
	5.1 Vogels	9
	5.2 Vleermuizen	12
	5.3 Overige zoogdieren	13
	5.4 Reptielen	15
	5.5 Amfibieën en vissen	15
	5.6 Libellen	16
	5.7 Vlinders	16
	5.8 Overige soorten	17
	5.9 Vaatplanten	17
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	19
	6.1 Broedvogels	19
	6.2 Vleermuizen	20
	6.3 Grondgebonden zoogdieren	21
	6.4 Overige soort(groep)en	22
7	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	23
	7.1 Natura 2000	23
	7.2 Natuurnetwerk Nederland	24
8	HOUTOPSTANDEN	25
9	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	26

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Voedselbos Hilkenberg opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan Wet natuurbescherming aan de Hilkenbergweg (ong.) te Broekhuizen.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen realisatie van een voedselbos en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 2,1$ ha) ligt aan de Hilkenbergweg, circa 1,0 kilometer ten zuidwesten van de kern van Broekhuizen.

Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 208.161$, $Y = 387.911$. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie (gele pijl).

De onderzoekslocatie is bebouwd met een woonhuis en drie schuren. Verder is ruig begroeid grasland aanwezig, waarvan het meest noordelijk deel begraasd wordt door schapen. Aan de oost- en zuidwestzijde van de onderzoekslocatie is loofbos gelegen. Aan de zuidoostzijde is een ruig begroeid grasland met pioniervegetatie aanwezig in de vorm van soorten als Canadese fijnstraal, bijvoet, jacobskruiskruid, paardenbloem spec. en groot kaasjeskruid.

De onderzoekslocatie bevindt zich in het buitengebied en wordt begrensd door agrarisch land en loofbos.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 11 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek op 15 november 2021.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie (wit omkaderd) en directe omgeving.

Figuur 3. Impressie ruig grasland en loofbos, kijkrichting oosten.

Figuur 4. Loofbos met ondergroei bestaande uit braamstruweel en klimop.

Figuur 5. Grasveld met enkele aangeplante bomen op noordelijke grens.

Figuur 6. Impressie grasland en boschage aan achterzijde woonhuis.

Figuur 7. Schapenwei, kijkrichting zuidwesten.

Figuur 8. Impressie omgeving van onderzoekslocatie.

Figuur 9. Impressie noordwestelijke grens onderzoekslocatie.

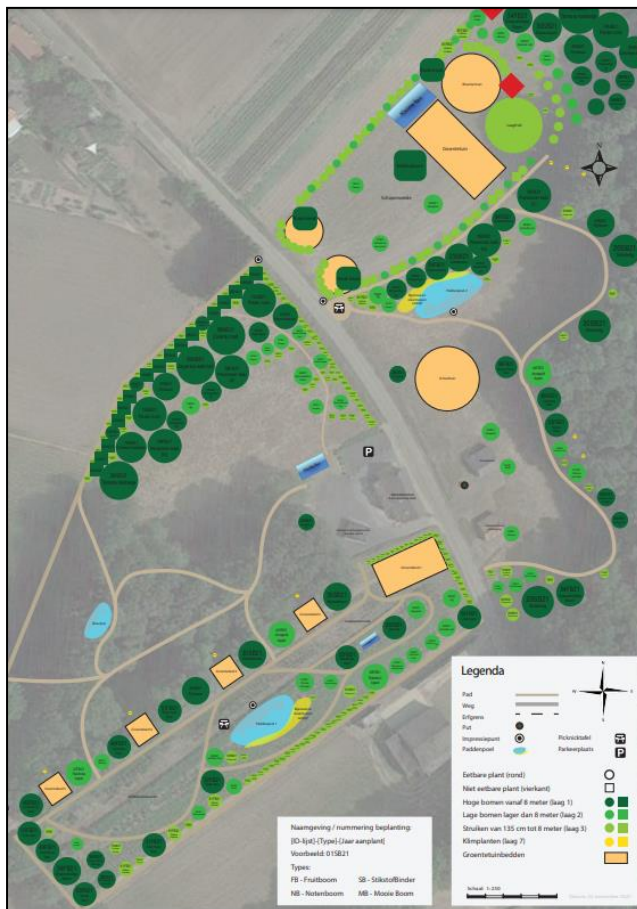
Figuur 10. Ruig begroeid grasland op zuidelijk gelegen perceel.

Figuur 11. Impressie schuren op onderzoekslocatie, kijkrichting noorden.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De woonboerderij blijft behouden bij het voorgenomen project. Een van de schuren zal op termijn verbouwd worden tot klaslokaal. Hierbij zal onder andere het asbest dak verwijderd worden. Op het terrein zal verder een voedselbos gerealiseerd worden, met diverse soorten bomen als tamme kastanje, zwarte noot, pijnboom, suikeresdoorn, schietwilg en zoete kers, (eetbare) planten, struiken, klimplanten, groentetuinbedden, een loopeendenveld, wilde bloemenveld, paddenpoelen, bijenwallen, vleermuisbunkers, een kas en schooltuin. Bij de voorgenomen plannen zullen geen bomen gekapt worden. In figuur 12 is een ontwerp weergegeven van de toekomstige situatie.

Figuur 12. Ontwerp voedselbos Hilkenberg (bron: hilkenberg.org).

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 15 november 2021. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Limburg opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan Wet natuurbescherming is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie bestaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel VI) worden de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenoemen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. In het buitengebied kunnen dit nestlocaties zijn van: boerenwaluw, boomvalk, bosuil, gierwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, huiswaluw, kerkuil, ooievaar, ransuil, rode wouw, roek, slechtvalk, steenuil, torenvalk en wespandief. Van deze soorten kunnen nestlocaties van de slechtvalk op voorhand worden uitgesloten. Deze soort broedt enkel op hoge stenige bebouwing, zoals kantoorgebouwen, torens en fabrieksschoorstenen. Tevens kunnen nestlocaties van huiswaluw uitgesloten worden, vanwege het ontbreken van lichte gevels waartegen de soort zijn nesten maakt. Daarnaast kunnen nestlocaties van gierwaluw vanwege de ligging in agrarisch gebied op voorhand uitgesloten worden.

Boerenwaluw

De boerenwaluw komt voornamelijk tot broeden in open schuren in de aanwezigheid van vee. De nesten van klei en leem worden vaak op de randen en richels in koeien-, varkens- of paardenstallen gemaakt. Op de onderzoekslocatie zijn daarmee geen geschikt nestlocaties voorhanden. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van boerenwaluw kan op basis van de quickscan worden uitgesloten.

Huisumus

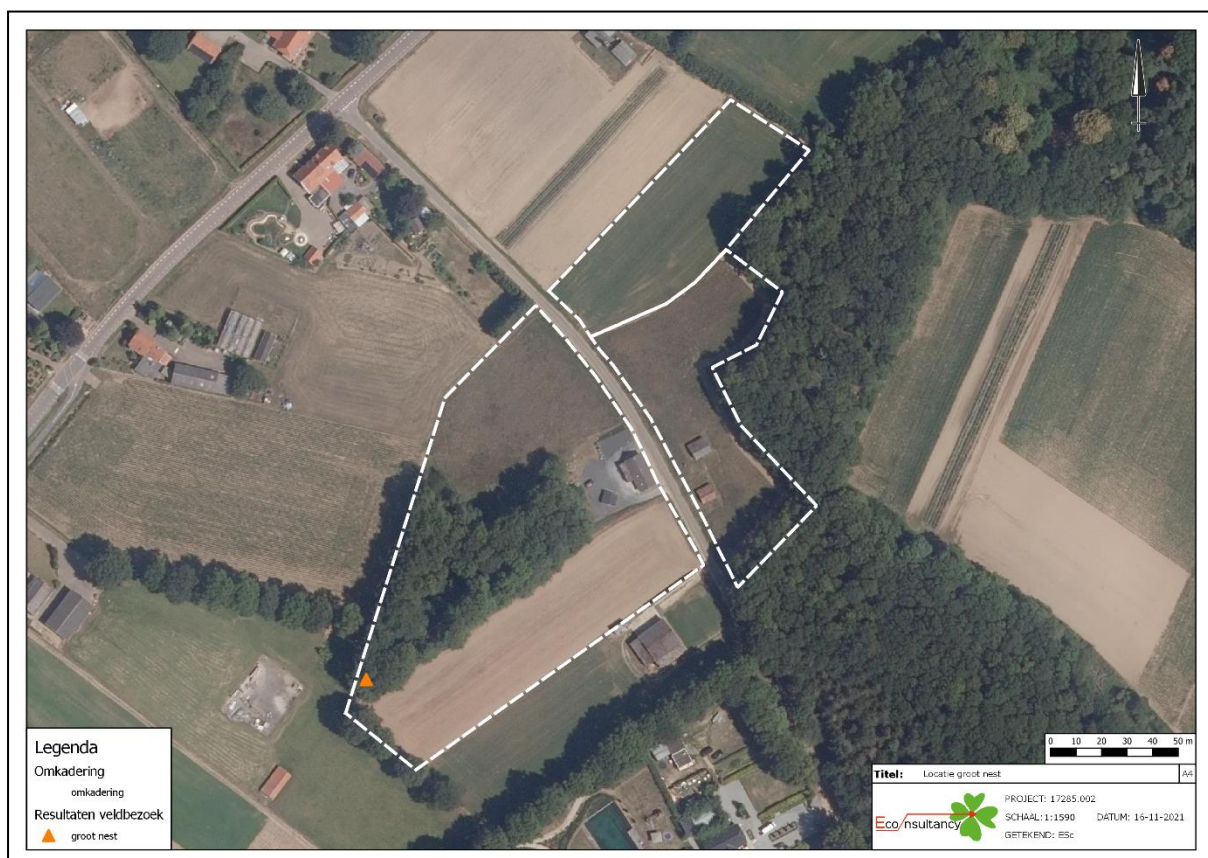
De huismus is afhankelijk van bebouwing of nestkasten als nestlocatie. De soort heeft een voorkeur voor een rommelige menselijke omgeving, met struikgewas, schuren en weilanden met vee. Als er veel hoge bomen staan, verdwijnt de huismus. In de betreffende schuren zijn geen indicaties aangetroffen voor de aanwezigheid van een nestlocatie van huismus, bijvoorbeeld in de vorm van nesten. Het asbest dak van een van de schuren biedt geen geschikte invliegopeningen dan wel nestlocaties aan huismus. Voor de andere schuur geldt dat de invliegopeningen toegang bieden tot de schuur zelf, in het geval van aanwezigheid van nesten van huismus waren deze tijdens het veldbezoek zichtbaar geweest. In de schuur is echter wel een ander nest aangetroffen, welke echter niet aan huismus toebehoort. Mogelijk is deze in gebruik geweest door merel. In het woonhuis zijn echter wel mogelijkheden voor huismus aanwezig, in de vorm van ruimte onder de dakpannen. Indien werkzaamheden aan het dak zullen plaatsvinden, dient een aanvullend onderzoek naar huismus plaats te vinden (hoofdstuk 6).

Boomvalk, havik, ransuil, torenvalk, rode wouw en wespandief

Deze roofvogels en ransuil komen onder andere tot broeden in bomen. Torenvalk komt daarnaast vaak tot broeden in door de mens gemaakte nestkasten. De loofbomen zijn tijdens het veldbezoek gecontroleerd op de aanwezigheid van grote nesten. Daarnaast zijn de naaldbomen aan de noord-

oostzijde van de onderzoekslocatie gecontroleerd op nest- dan wel roestplaatsen van ransuil. Aan de zuidwestzijde van de onderzoekslocatie is een groot nest aangetroffen (zie figuur 13). Gezien de ligging van de nestlocatie in een kleine bosschage kan uitgesloten worden dat deze toebehoort aan havik en wespandief. Deze soorten komen tot broeden in naald-, loof- en/of gemengde bossen. Mogelijk behoort het nest toe aan boomvalk, ransuil of torenvalk. Aanbevolen wordt om versturende werkzaamheden binnen 75 meter van de nestlocatie, als het graven van een paddenpoel, buiten het gecombineerde broedseizoen van deze soorten uit te voeren (hoofdstuk 6).

Tevens is op de onderzoekslocatie in geschikt foerageergebied voor roofvogels aanwezig in de ruig begroeide graslanden. In de toekomstige situatie zal echter foerageergebied behouden blijven en meer foerageergebied gecreëerd worden voor roofvogels. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van (essentieel) foerageergebied kan op basis van de quickscan worden uitgesloten.

Figuur 13. Locatie groot nest (zie legenda).

Figuur 14. Groot nest aan rand onderzoekslocatie.

Grote gele kwikstaart

De grote gele kwikstaart nestelt en foerageert vrijwel uitsluitend aan de oevers van (snel)stromende beken en rivieren, liefst met loofbos of loofbomen omzoomd. Aangezien op en aangrenzend aan de onderzoekslocatie geen (stromend) water aanwezig is, kunnen nestlocaties van de grote gele kwikstaart uitgesloten worden.

Bosuil

De bosuil heeft open loofbos of gemengd bos, boerenerven, (stads)parken, groene woonwijken met oude bomen en grote binnentuincomplexen als habitat. Het leefgebied dient te zijn voorzien van voldoende (oude) bomen. De soort broedt met name in nestkasten, ruimtes in gebouwen of boomholten. Binnen de verstoringssafstand van de werkzaamheden zijn geen potentiële nestlocaties voor bosuil aangetroffen. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van bosuil is dan ook niet aan de orde.

Kerkuil

De kerkuil komt voor in halfopen tot open cultuurlandschappen met allerlei landschapselementen als kruidenrijke akkerranden, houtwallen, heggen of bosjes. Ook ruig begroeide graslandgebieden, braakliggende akkers, ruige grasstroken en wegbermen worden als jachtterrein benut. De soort broedt veelal in speciale nestkasten en zeer incidenteel in boomholten. Op de onderzoekslocatie zijn geen geschikte nestlocaties voor kerkuil aangetroffen. De schuren zijn gecontroleerd op eventuele sporen van kerkuil, zoals braakballen, ruiveren of uitwerpselen. Deze zijn niet aangetroffen, waarmee geconcludeerd mag worden dat tevens geen sprake is van een vaste roestplaats van kerkuil.

Echter is vanwege de aanwezigheid van ruig begroeide graslanden wel geschikt foerageergebied voor de soort voorhanden. Gezien bij de voorgenomen plannen bosschages zullen worden aangelegd, zal mogelijkwerwijs een deel van het geschikte foerageergebied voor kerkuil verloren gaan. Echter heeft de kerkuil een dusdanig groot foerageergebied dat dergelijke afname niet voor een wezenlijke afname in foerageergebied zal zorgen. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van kerkuil kan dan ook op basis van de quickscan worden uitgesloten.

Steenuil

De steenuil heeft kleinschalige cultuurlandschappen met een variatie aan houtwallen, heggen, weiljes en knoestige bomen als habitat. In grootschalige landbouwgebieden is de steenuil afhankelijk van gevarieerde erven bij boerderijen of vrijstaande huizen. Het foerageergebied bestaat uit open terrein met het hele jaar door lage vegetatie middels beweiding. De soort komt voornamelijk tot broeden in speciale nestkasten, maar kan tevens tot broeden komen in natuurlijke holtes van met name knotwilgen of oude (hoogstam)fruitbomen. Op de onderzoekslocatie en in de directe omgeving zijn geen

geschikte nestlocaties voor steenuil voorhanden. Tevens is slechts in beperkte mate geschikt foera-geergebied aanwezig, namelijk in de vorm van de schapenweide. Bij het voorgenomen project zal echter meer foerageergebied gecreëerd worden voor steenuil. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van steenuil is dan ook niet aan de orde.

Ooievaar

De ooievaar komt voor in extensief beheerde weilanden in veenweidegebieden en uiterwaarden met een hoge waterstand. De soort maakt gebruik van kunstmatige nestgelegenheden op daken en wagenwielen, maar broedt tevens in zelfgemaakte nesten in bomen. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt leefgebied voor ooievaar voorhanden. Tevens zijn geen geschikte nestlocaties aangetroffen voor de soort. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van ooievaar kan op basis van de quickscan worden uitgesloten.

5.1.2 Categorie 4 nesten

In Limburg wordt een onderscheid gemaakt tussen categorie 1 t/m 3 nesten, en de zogenaamde categorie 4 nesten. Categorie 4 nesten zijn nesten van vogels die voldoende flexibel worden geacht om zich elders te vestigen indien de nestplaats verloren gaat. Ze zijn echter dusdanig kwetsbaar dat de functionaliteit van het leefgebied niet in het geding mag komen. Voorbeelden van categorie 4 soorten die in de omgeving van de onderzoekslocatie voorkomen zijn bijeneter, blauwe reiger, buizerd, grutto, ijsvogel, kramsvogel, paapje, ringmus, sperwer, spotvogel, visdief, wulp, zomertortel en zwarte specht. Met betrekking tot de voorgenomen plannen geldt dat geen afname van functioneel leefgebied voor betreffende soorten optreedt. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van categorie 4 nesten kan voorkomen worden, mits buiten het broedseizoen gewerkt wordt (hoofdstuk 6).

5.1.3 Overige broedvogels

De beplanting en bebouwing (schuren) op de onderzoekslocatie kunnen nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals merel, winterkoning, houtduif, ekster, zwarte kraai, boomklever en grote bonte specht. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen door versturende werkzaamheden als graafwerken buiten het broedseizoen uit te voeren (zie hoofdstuk 6).

5.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens uit de verspreidingsatlas van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis en rosse vleermuis.

Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen op de onderzoekslocatie

De schuren op de onderzoekslocatie worden niet geschikt geacht als verblijfplaats voor vleermuizen. Er zijn geen spouwmuuren aanwezig die middels stootvoegen bereikbaar zijn voor vleermuizen. Voor één schuur geldt dat geen dakpannen dak aanwezig is, voor de andere schuur geldt dat onder het dakpannen dak geen ruimte aanwezig is waar vleermuizen zich kunnen ophouden. Verder zijn er geen ruimtes achter betimmeringen waargenomen, waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. Tevens zijn de klimatologische condities in de schuren niet ideaal, beide schuren zijn namelijk tochtig. Hiermee kan worden uitgesloten dat zich in een van de schuren een vaste rust- en/of voortplantings-

plaats van vleermuizen bevindt. In het woonhuis zijn wel geschikte invliegopeningen beschikbaar voor vleermuizen, in de vorm van open stootvoegen en ruimte langs de dakrand (hoofdstuk 6).

Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen op de onderzoekslocatie

De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, die kunnen dienen als potentiële vaste rust- of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. Op een aantal plekken zijn geschikte holtes aangetroffen, welke in gebruik zouden kunnen zijn als vaste rust- en/of voortplantingsplaats van boombewonende vleermuizen als rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en franjestaart (zie figuur 15). Het is van belang dat geen additionele verlichting op de bomenrijen uitgestraald wordt, om verstoring van eventuele verblijfplaatsen te voorkomen (hoofdstuk 6).

Figuur 15. Spechtenholen welke potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Bij de voorgenomen plannen zullen, mits geen toename in nachtelijke verlichting plaatsvindt, geen potentieel belangrijke aanvliegroutes aangetast en zal er geen verstoring plaatsvinden van een in de omgeving gelegen verblijfplaats in boomholten.

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, bosvleermuis, franjestaart en rosse vleermuis om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod aan foeragemogelijkheden enkel vergroot worden.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Door de herinrichting van de onderzoekslocatie worden geen vliegroutes verstoord, vooropgesteld dat geen toename van nachtelijke verlichting plaatsvindt op de bosranden die als potentiële vliegroute kunnen fungeren (zie hoofdstuk 6). Het betreft de bosranden op en aangrenzend aan de projectlocatie.

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

5.3.1 Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: das, bever, eekhoorn, steenmarter, waterspitsmuis, wild zwijn en wolf. Vanwege het ontbreken van water op en nabij de onderzoekslocatie kan de aanwezigheid van waterspitsmuis en bever op voorhand worden uitgesloten. Vanwege de aard van de plannen zal geen aantasting plaatsvinden van eventueel leefgebied van wild zwijn en wolf.

Steenmarter

De onderzoekslocatie vormt beperkt geschikt habitat voor de steenmarter. De soort heeft een voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen. De steenmarter is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig ook in de grote steden. De soort heeft echter een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en hakhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang als foerageergebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of voortplantingsplaats door deze soort. Echter kan niet uitgesloten worden dat zich een vaste rust- en/of voortplantingsplaats in de takkenrillen op en nabij de onderzoekslocatie bevindt (hoofdstuk 6).

Eekhoorn

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de eekhoorn. De hoge bomen op de onderzoekslocatie konden door het ontbreken van bladerdek goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen, zodat de aanwezigheid van een vaste rust- of voortplantingsplaats van de eekhoorn kan worden uitgesloten.

Das

De das komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving. De das heeft een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Het leefgebied van das moet voldoen aan voldoende dekking, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze goed een burcht kunnen graven. Als foerageergebied wordt kort gras geprefereerd, omdat hier het stapelvoedsel (regenwormen) het gemakkelijkst te vinden is. Daarnaast eet de das bosvruchten, gevallen fruit, noten, eikels, knollen, maïs, koren, paddenstoelen, knaagdieren, slakken, kevers en hommels- en wespenbroed. In bermen, akkerranden en slootkanten wroet de das vaak naar kevers en insectenlarven. Tijdens het veldbezoek zijn wissels, verschillende dassenpijpen, latrines, prenten en eetsporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid en het gebruik van de onderzoekslocatie door de das (zie figuur 16 en 17 en hoofdstuk 6).

Figuur 16. Dassenburcht in bosschage aan noordzijde terrein.

Figuur 17. Latrine nabij dassenburcht in noordelijk gelegen bosschage.

5.3.2 Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als konijn, egel, vos, mol en verschillende muizensoorten. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat licht beschermde soorten verstoord worden (zie hoofdstuk 6).

5.4 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF zijn er in de afgelopen tien jaar in de directe omgeving van de onderzoekslocatie de volgende streng beschermde reptielen waargenomen: hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis. De zandhagedis is sterk gebonden aan duin- en heidegebieden, waarmee geen geschikt habitat op de onderzoekslocatie aanwezig is.

Hazelworm en levendbarende hagedis

Voor de hazelworm en levendbarende hagedis is geschikt habitat op de onderzoekslocatie aanwezig vanwege de struweelrijke bosranden en ruig begroeide graslanden. De waarnemingen van hazelworm hebben allen betrekking op de overzijde van de Maas (natuurgebied Maasduinen). De waarnemingen van levendbarende hagedis hebben betrekking op de overzijde van de Maas (natuurgebied Maasduinen) en het ten oosten gelegen natuurgebied Schuitwater. Vanwege de geïsoleerde ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van de bekende vindplaatsen kan uitgesloten worden dat vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen van hazelworm of levendbarende hagedis aanwezig zijn.

5.5 Amfibieën en vissen

Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 10 jaar de volgende soorten waargenomen: Alpenwatersalamander, boomkikker, heikikker, kamsalamander, poelkikker, rugstreeppad en vinpootsalamander.

Doordat wateroppervlakten als poelen, sloten en plassen op de onderzoekslocatie ontbreken zijn voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën en het voorkomen van vissen op de onderzoekslocatie uitgesloten. In de toekomstige situatie zal echter geschikt voortplantings- en landhabitat voor amfibieën gecreëerd worden (zie figuur 12).

5.6 Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF waarnemingen bekend van beekrombout, gevlekte witsnuitlibel, Kempense heidelibel en sierlijke witsnuitlibel. Voor libellen geldt dat water nodig is ter voortplanting. Gezien het ontbreken hiervan kan gesteld worden dat deze soortgroep niet in staat is zich in de huidige situatie te vestigen. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde libellen kan op basis van de quickscan worden uitgesloten. In de toekomstige situatie zal echter geschikt habitat voor libellen gecreëerd worden (zie figuur 12).

5.7 Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan waardplanten. In de omgeving zijn waarnemingen bekend van de volgende beschermde vlinders: bruine eikenpage, grote vos, grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder en teunisbloempijlstaart.

Bruine eikenpage

De bruine eikenpage komt voor aan bosranden, open bospaden, eikenhakhout, kapvlakten in eikenbossen en jonge eikenaanplant. De bruine eikenpage legt de eitjes op jonge eiken, met name zomer-eik. Op de onderzoekslocatie zijn op verschillende plaatsen geschikte waardplanten in de vorm van (zomer)eiken aanwezig (figuur 18). Aangezien bij de voorgenomen plannen geen bomen gekapt zullen worden, vindt geen overtreding van de Wet natuurbescherming plaats.

Figuur 18. Voorbeeld van jonge eikenopstand op rand projectlocatie.

Figuur 19. Voorbeeld van zoete kers op rand projectlocatie.

Grote vos

De grote vos komt voor in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. De waardplanten zijn iep, zoete kers en sommige wilgensoorten. Op de onderzoekslocatie zijn een aantal zoete kersen aanwezig, welke als waardplant kunnen fungeren voor grote vos (figuur 19). Bij de voorgenomen plannen zullen echter geen bomen worden gekapt, waardoor overtreding van de Wet natuurbescherming niet aan de orde is.

Grote weerschijnvlinder

De grote weerschijnvlinder komt voor in oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalen. De waardplanten van de soort zijn boswilg en grauwe wilg. Deze waardplanten zijn binnen de onderzoekslocatie niet aangetroffen, waardoor uitgesloten kan worden dat vaste voortplantingsplaatsen van grote weerschijnvlinder aanwezig zijn op de onderzoekslocatie. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de grote weerschijnvlinder kan op basis van de quickscan worden uitgesloten.

Kleine ijsvogelvlinder

De kleine ijsvogelvlinder heeft met name wilde kamperfoelie als waardplant, daarnaast wordt rode of gecultiveerde kamperfoelie als waardplant gebruikt. De soort komt voor in gevarieerde, vochtige gemengde bossen of loofbossen. Op de onderzoekslocatie en in de directe omgeving zijn wilde kamperfoelie aangetroffen. Het betreft waarnemingen in de bosschages. Aangezien deze niet aangetast zullen worden, is geen sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming.

Teunisbloempijlstaart

De teunisbloempijlstaart komt voor in open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. De waardplanten van de soort zijn wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart. Op de onderzoekslocatie zijn in de ruige begroeiing aan de zuidzijde van de onderzoekslocatie enkele individuen van basterdwederik aangetroffen. Echter wordt de onderzoekslocatie vanwege het kleine aantal aangetroffen waardplanten en het ontbreken van open plekken (bijvoorbeeld in de vorm van zandgrond) in de ruige begroeiing niet geschikt geacht als leefgebied voor de teunisbloempijlstaart. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van teunisbloempijlstaart kan op basis van de quickscan worden uitgesloten.

5.8 Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.9 Vaatplanten

Op het deel van de locatie dat bestaat uit bebouwing, verharding, tuin, erf en begraasd weiland is het niet te verwachten dat beschermde of zeldzame plantensoorten te vinden zijn. Vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn beschermde vaatplanten op deze delen van de onderzoekslocatie niet te verwachten. In de omgeving zijn volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF waarnemingen bekend van de beschermde vaatplanten drijvende waterweegbree, grote leeuwenklauw en kartuizer anjer. Vanwege het ontbreken van water kan het voorkomen van drijvende waterweegbree op de onderzoekslocatie worden uitgesloten.

Grote leeuwenklauw

De grote leeuwenklauw komt voor in bermen van onverharde wegen, langs graanakkers, waterkanalen, braakliggende grond, bij veevoerkuiten, dijken en langs spoorwegen. Het is een pioniersoort die een zonnige, open plaats nodig heeft om te groeien. Op de onderzoekslocatie zijn vanwege het ontbreken van open plekken geen geschikte groeiplaatsen voor grote leeuwenklauw aanwezig.

Kartuizer anjer

De kartuizer anjer komt voor op schraal- en kalkgrasland, in bermen en op rotsachtige plaatsen. De soort heeft een zonnige standplaats nodig op een droge, matig voedselarme, vaak kalkhoudende

grond. De waarneming die in de omgeving van de onderzoekslocatie is gedaan betreft een aangeplant of ingezaaid individu. Vanwege de afstand tot overige waarnemingen van kartuizer anjer (wild) kan uitgesloten worden dat geschikte groeiplaatsen op de onderzoekslocatie aanwezig zijn.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit soortbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Broedvogels

6.1.1 Jaarrond beschermde broedvogels

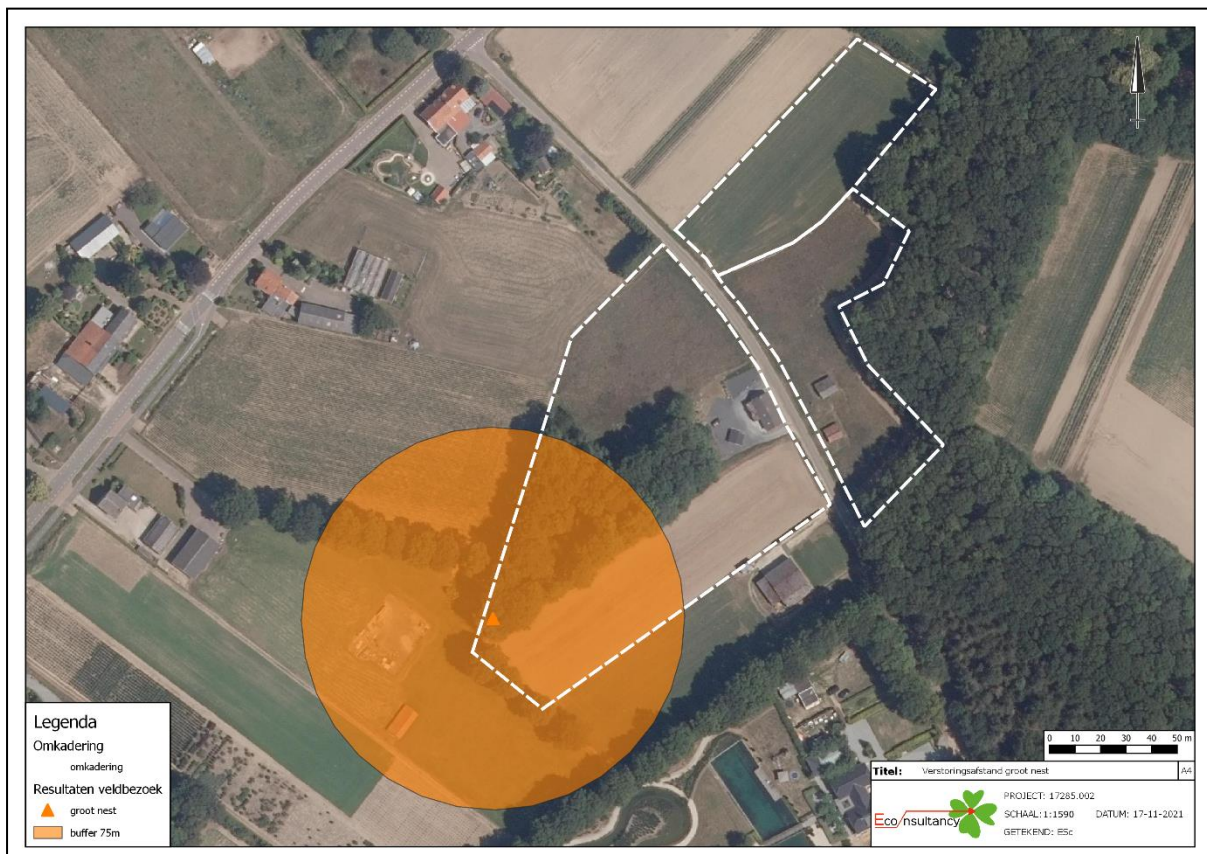
Huismus

De huismus is een beschermde soort conform artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Vogelrichtlijn). De nesten van huismussen zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 2 van vogelnesten. Dit zijn nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. Volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming is het verboden nesten van huismussen te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

Bij eventuele werkzaamheden aan het dak van het woonhuis wordt een aanvullend onderzoek naar huismus noodzakelijk geacht om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Om vast te stellen of er broedgevallen van de huismus op de onderzoekslocatie aanwezig zijn dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden tijdens het broedseizoen van de soort.

Boomvalk, torenvalk en ransuil

De boomvalk, torenvalk en ransuil zijn beschermde soorten conform artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Vogelrichtlijn). In Limburg wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten van categorie 1 t/m 3 soorten. De boomvalk, torenvalk en ransuil zijn categorie 3 soorten in Limburg. Categorie 3 soorten zijn plaatstrouwe vogels die jaarlijks terugkeren naar een specifiek nest omdat ze niet of nauwelijks in staat zijn om een geheel eigen nest te bouwen. De soorten maken veelal gebruik van oude kraaien- of eksternesten. Aanbevolen wordt om versturende werkzaamheden die binnen 75 meter plaatsvinden van het aangetroffen grote nest, zoals het aanleggen van de padenpoel, uit te voeren buiten het gecombineerde broedseizoen van boomvalk, torenvalk en ransuil (zie figuur 20). Het gecombineerde broedseizoen van boomvalk, torenvalk en ransuil loopt van maart tot en met half september.

Figuur 20. Verstoringafstand ten aanzien van groot nest waar rekening gehouden mee dient te worden bij werkzaamheden.

Indien het niet mogelijk is om de graafwerkzaamheden uit te voeren buiten de periode maar tot half september, dient een aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden om te kunnen bepalen of het nest toebehoort aan boomvalk, torenvalk of ransuil.

6.1.2 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

6.2 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Verblijfplaatsen boombewonende vleermuizen en vliegroutes

Een aantal bomen op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Daarnaast zijn mogelijk essentiële vliegroutes aanwezig langs de bosranden. Een toename van nachtelijke verlichting zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie of vliegroute van vleermuizen

kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Aanbevolen wordt om nachtelijke verlichting tot een minimum te beperken, indien verlichting gewenst is dienen speciale verlichtingsarmaturen te worden gebruikt waarbij geen strooilicht ontstaat of zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Verblijfplaatsen gebouwbewonende vleermuizen

Het woonhuis wordt vanwege de open stootvoegen en ruimte langs de dakranden geschikt geacht als vaste rust- en/of voortplantingsplaats voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. Indien werkzaamheden plaats zullen vinden aan het dak of de spouw, wordt een aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen noodzakelijk geacht om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn. Het onderzoek dient uitgevoerd te worden conform het geldende vleermuisprotocol (versie 2021).

6.3 Grondgebonden zoogdieren

6.3.1 Steenmarter

Op de onderzoekslocatie is mogelijk een vaste rust- en/of voortplantingsplaats van steenmarter aanwezig. De steenmarter is een nationaal beschermde soort conform artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Dat houdt in dat het verboden is deze soort opzettelijk te vangen, doden, of de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of vernielen.

De takkenrillen doen mogelijk dienst als vaste rust- en/of voortplantingsplaats voor steenmarter. Indien deze takkenrillen verwijderd of verplaatst dienen te worden, wordt aanbevolen deze werkzaamheden uit te voeren in de vrijstellingsperiode die in Limburg geldt voor de soort. De vrijstellingsperiode die in Limburg geldt voor steenmarter is half augustus tot en met februari. Houd er rekening mee dat de algemene zorgplicht ten alle tijden van kracht is (zie ook hoofdstuk 6.3.3).

6.3.2 Das

Op de onderzoekslocatie zijn vaste rust- en mogelijk voortplantingsplaatsen van das aanwezig. Daarnaast is foerageergebied van das aanwezig. De das is een nationaal beschermde soort conform artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Dat houdt in dat het verboden is deze soort opzettelijk te vangen, doden, of de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of vernielen.

Bij de voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van de realisatie van het voedselbos dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van das op het terrein. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning is niet duidelijk welke functies de verschillende dassenburchten hebben en welke maatregelen genomen dienen te worden ten aanzien van de das. Het terrein zal in de toekomstige situatie aantrekkelijker worden voor das, vanwege de uitbreiding aan foerageermogelijkheden. Het terrein is in de huidige situatie slechts matig geschikt als foerageergebied, vanwege de veelal ruige begroeiing op de graslanden. Echter dient rekening te worden gehouden met de verstoringafstand ten aanzien van de verschillende dassenburchten. Aanbevolen wordt om de voorgenomen plannen zo aan te passen dat de effecten op de das uit te sluiten zijn, en de daarbij behorende werkwijze en voorschriften vast te leggen in een ecologisch werkprotocol. Daar waar het niet mogelijk is om de effecten volledig uit te sluiten dient een aanvullend onderzoek plaats te vinden naar de functie van de betreffende pijp(en) om op die manier te bepalen welke maatregelen nodig zijn. Mogelijk is in dat geval tevens een ontheffingsaanvraag bij de provincie Limburg noodzakelijk.

6.3.3 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. De effecten kunnen worden gemitigeerd door het uitvoeren van de graafwerkzaamheden buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust. Bij voorkeur vinden graafwerkzaamheden plaats in de periode september – oktober (zie tabel I). Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

Tabel I. Ecologische planning voor uitvoeren van werkzaamheden per ingreep/soortgroep, geldend voor algemene soorten.

Ingreep	Soortgroep	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april
graafwerkzaamheden en overige verstorende werkzaamheden	broedvogels												
	zoogdieren en amfibieën												
minst ongunstige periode om werkzaamheden uit te voeren													
ongunstigste periode om werkzaamheden uit te voeren (in het kader van de algemene zorgplicht deze periode bij voorkeur ontzien)													
ongunstigste periode om werkzaamheden uit te voeren													

6.4 Overige soort(groep)en

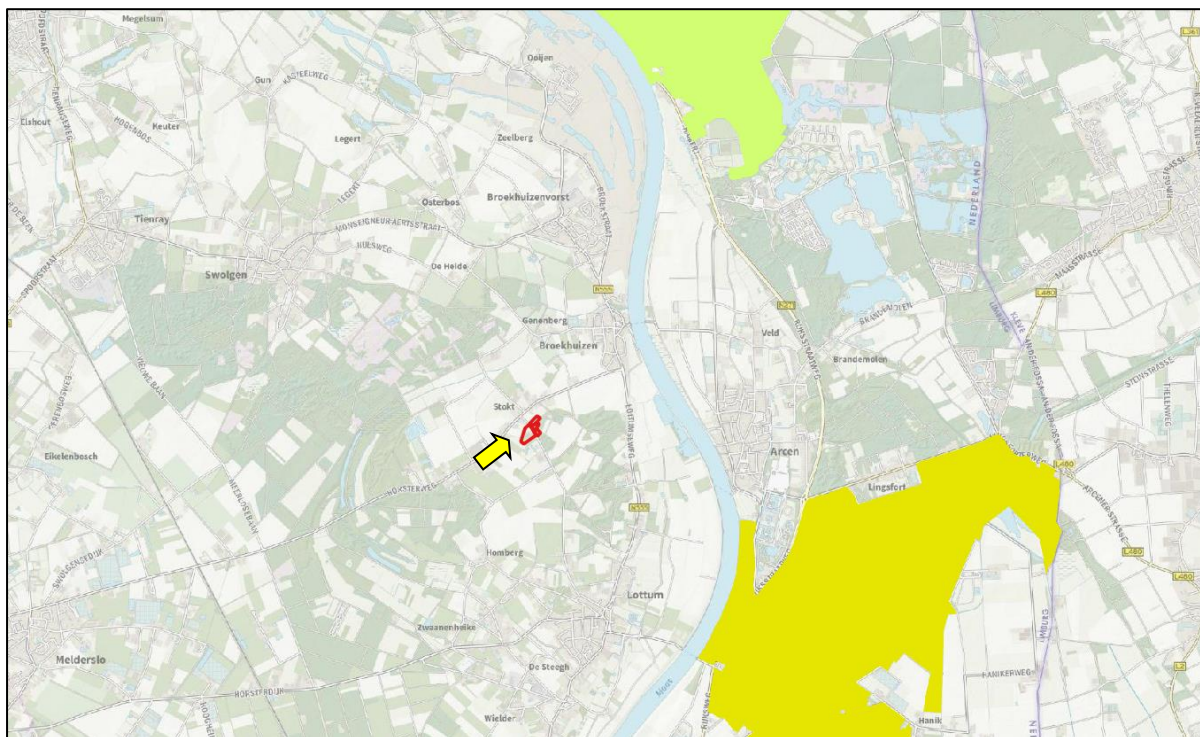
Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Wet natuurbescherming aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Maasduinen, bevindt zich op circa 2,1 kilometer afstand ten zuidoosten en 3,0 kilometer afstand ten noordoosten van de onderzoekslocatie (zie figuur 21).

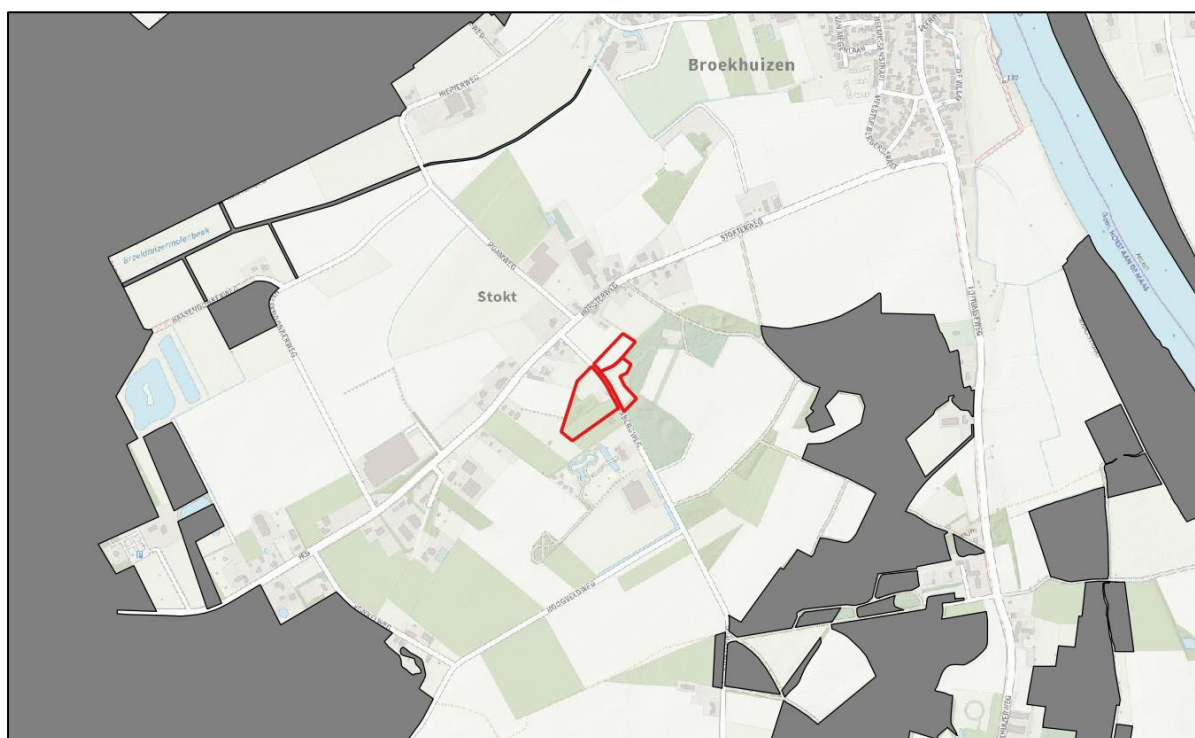
Figuur 21. Ligging onderzoekslocatie (gele pijl) ten opzichte van Natura 2000 (geel en groen vlak).

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect, zoals toenames van geluid, trilling, licht of depositie van stikstof. Externe effecten als gevolg van de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden in combinatie met de aard van de plannen (aanleg voedselbos) niet te verwachten. Vervolgonderzoek in het kader van de gebiedsbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming wordt niet noodzakelijk geacht.

7.2 Natuurnetwerk Nederland

In Limburg worden de goud- en zilvergroeene natuurzone en de bronsgroene landschapszone gehanteerd. De goudgroene natuurzone vormt het Limburgse deel van het Nationaal Natuurnetwerk en hierbinnen streeft de provincie naar behoud en beheer van de reeds aanwezige natuur en de ontwikkeling van nieuwe natuur. Binnen de zilvergroeene natuurzone staat het benutten van kansen voor natuur en landschap centraal, maar deze zone maakt geen onderdeel uit van het Nationaal Natuurnetwerk. De functionaliteit en effectiviteit van de goudgroene natuurzone worden wel ondersteund. De bronsgroene natuurzone omvat de landschappelijk waardevolle elementen rondom bestaande natuurgebieden. Echter, de zilvergroeene natuurzones en bronsgroene landschapszones maken wel onderdeel uit van het Provinciaal Natuurnetwerk.

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt echter wel in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 300 meter ten oosten van de onderzoekslocatie. Het betreft natuurbeheertypen N12.06 Ruigteveld, N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos, en N16.03 Droog bos met productie. In figuur 22 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 22. Ligging onderzoekslocatie (rood omkaderd) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (grijs vlak).

De onderzoekslocatie ligt op circa 300 meter afstand van een onderdeel van het Nederlands Natuur- en landschap. Door de voorgenoemde plannen op de onderzoekslocatie zullen de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland niet worden aangetast. Vervolgonderzoek in het kader van het Natuurnetwerk wordt niet noodzakelijk geacht.

8 HOUTOPSTANDEN

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij gedeputeerde staten. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.2 en artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of er vervolgmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

Bij de voorgenomen plannen zullen geen bomen gekapt worden, waardoor het onderdeel houtopstanden als bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming buiten beschouwing kan worden gelaten.

9 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Voedselbos Hilkenberg een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd aan de Hilkenbergweg (ong.) te Broekhuizen.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen realisatie van een voedselbos en heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel II. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel II. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	verstorende werkzaamheden als graafwerken buiten het broedseizoen (buiten de periode maart – half augustus) uitvoeren
	roofvogels	ja	*nee	*nee	*nee	*werkzaamheden binnen 75 meter van groot nest uitvoeren buiten periode maart – half september
	huismus	ja	*nee	*nee	*nee	*mits geen werkzaamheden aan het dak van het woonhuis plaatsvinden, anders aanvullend onderzoek
Vleermuizen	verblijfplaatsen boombewonende vleermuizen	ja	*nee	*nee	*nee	*mits toename in nachtelijke verlichting op bosranden voorkomen wordt
	verblijfplaatsen gebouwde vleermuizen	ja	*nee	*nee	*nee	*mits geen werkzaamheden aan het dak of de spouw van het woonhuis plaatsvinden, anders aanvullend onderzoek
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	nee	*nee	*nee	*nee	*mits toename in nachtelijke verlichting op bosranden voorkomen wordt
Grondgebonden zoogdieren	das	ja	*nee	*mogelijk	*mogelijk	*afhankelijk van planinvulling, werkzaamheden borgen in ecologisch werkprotocol
	steenmarter	ja	mogelijk	nee	nee	eventuele verwijderen of verplaatsen van takkenrillen uitvoeren in vrijstellingsperiode (half augustus tot en met februari)
	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor algemene zorgplicht ten aanzien van soorten als egel, mol, konijn en verschillende muizensoorten
Amfibieën		minimaal	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene incidenteel voorkomende soorten als bruine kikker en gewone pad
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Libellen en vlinders		nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-

Soortgroep	Geschied habitat	Ingrep verstrend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Vaatplanten	ja	nee	nee	nee	bomen en waardplanten (kamperfoelie en zoete kers) blijven behouden bij voorgenomen plannen

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingrep verstrend	Nader onderzoek	Vergunning-plicht	
Natura 2000	2,0 km	nee	nee	nee	-
Natuurnetwerk Nederland	300 m	nee	nee	nee	-
Houtopstanden	ja	nee	nee	nee	bomen blijven behouden bij voorgenomen plannen

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Conclusie

Op basis van onderhavige quickscan geldt dat bij de uitvoering van voorgenomen plannen rekening gehouden dient te worden met de verstoringafstand ten aanzien van een groot nest en verschillende dassenburchten.

Het groot nest behoort potentieel toe aan boomvalk, torenvalk of ransuil. Aanbevolen wordt om verstorende werkzaamheden als graafwerken buiten het gecombineerde broedseizoen van deze soorten uit te voeren, zijnde de periode maart tot en met half september. Door verstorende werkzaamheden buiten deze periode uit te voeren wordt tevens voorkomen dat algemene broedvogels verstoord worden.

Met betrekking tot das geldt dat aanbevolen wordt om de voorgenomen plannen zo aan te passen dat de effecten op de das uit te sluiten zijn, en de daarbij behorende werkwijze en voorschriften vast te leggen in een ecologisch werkprotocol. Daar waar het niet mogelijk is om de effecten volledig uit te sluiten dient een aanvullend onderzoek plaats te vinden naar de functie van de betreffende pijp(en) om op die manier te bepalen welke maatregelen nodig zijn. Mogelijk is in dat geval tevens een ontheffingsaanvraag bij de provincie Limburg noodzakelijk.

Indien werkzaamheden aan het dak en/of de spouw van het woonhuis plaatsvinden, wordt tevens een aanvullend onderzoek naar huismus, laatvlieger, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis noodzakelijk geacht om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

Verder geldt te allen tijde de algemene zorgplicht ten aanzien van broedvogels, zoogdieren en amfibieën. Bij voorkeur vinden graafwerkzaamheden plaats buiten de voortplantingsperiode en winterrustperiode van zoogdieren en amfibieën. De meest geschikte periode voor het uitvoeren van werkzaamheden is september – oktober. Eventueel aanwezige dieren dienen de gelegenheid te krijgen om te vluchten.

Met betrekking tot Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Nederland en beschermde houtopstanden worden geen bezwaren voorzien bij de voorgenomen plannen.

Econsultancy
Swalmen, 23 november 2021

GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J., Canters, K. & Buys, J. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- BIJ12 (2017a). Kennisdocument huismus. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huisumus-1.0.pdf>.
- BIJ12 (2017b). Kennisdocument gierzwaluw. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf>.
- BIJ12 (2017c). Kennisdocument steenuil. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-019-Kennisdocument-Steenuil-1.0.pdf>.
- BIJ12 (2017d). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>.
- BIJ12 (2017e). Kennisdocument das. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-003-Kennisdocument-Das-1.0.pdf>.
- Limpens H. & Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereeniging, Nijmegen.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (z.d.). Natura 2000 gebieden. Geraadpleegd op 23 november 2021 van <https://www.natura2000.nl/gebieden>.
- Nationale Database Flora en Fauna (z.d.). Uitvoerportaal; zoekgebied Broekhuizen e.o., periode 2011-2021. NDFF. Geraadpleegd op 23 november 2021 van <https://ndff-ecogrid.nl>.
- Sovon (z.d.). Soortenoverzicht. Geraadpleegd op 23 november 2021 van <https://stats.sovon.nl/stats/soorten>.
- Verspreidingsatlas (z.d.). NDFF Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 23 november 2021 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.
- Wet natuurbescherming (2015, 16 december). Opgehaald van: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-02-17>.

Geraadpleegde bronnen

- www.limburg.nl (NNN en beschermde gebieden in Limburg)
- www.natuurgegevensprovincielimburg.nl (natuurgegevens provincie Limburg)
- www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
- www.sovon.nl (soortgegevens vogels)
- www.vogelbescherming.nl (soortgegevens vogels)
- www.verspreidingsatlas.nl (verspreidingsgegevens soorten)

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten: a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel, b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttrenten of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrombout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofoever, gestreepte waterroofoever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihal, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilvereiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmst, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilvereiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekeltzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijtjaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	--

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhert, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	vlinders	aardbeivlinder, bosparelmoevlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoevlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoevlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegelddikopje, veenbesblauwtje, veenbosparelmoevlinder, veenhooibeestje, veldparelmoevlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekierde ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorichis, dregs, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geploide vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszanger, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseeneer, stijve wolfsmelk, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruip-tijm, lange zonnedaauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboompje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: - Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; - Houtopstanden op erven of in tuinen; - Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; - Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; - Kweekgoed; - Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; - het dunnen van een houtopstand; - uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: - ten minste eens per tien jaar worden geoogst; - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aangeesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	- Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. - Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.

